DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)
den 16 februari 1995 *

I mål C-425/93,

angående en begäran enligt artikel 177 i EEG-fördraget, från Schleswig-Holsteinisches Landessozialgericht (Tyskland), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiggjorda målet mellan

Calle Grenzshop Andresen GmbH & Co. KG

och

Allgemeine Ortskrankenkasse für den Kreis Schleswig-Flensburg,

i närvaro av Bundesanstalt für Arbeit, Bundesversicherungsanstalt für Angestellte och Børge Wandahl, intervenienter i huvudtvisten,

angående tolkningen av artikel 14.1 a och 14.2 b i i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, och artikel 12a i rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972 om till-

* Rättegångsspråk: tyska.

lämpning av förordning (EEG) nr 1408/71, såsom de ändrats och uppdaterats i rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983 (EGT nr L 230, s. 6),

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av F.A. Schockweiler, avdelningsordförande (referent), samt G.F. Mancini och G. Hirsch, domare,

generaladvokat: C.O. Lentz,
justitiesekreterare: H.A. Rühl, avdelningsdirektör,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från

— Firma Calle Grenzshop Andresen GmbH & Co. KG, genom Reinhold Steinhusen, advokat, Flensburg,

— Bundesversicherungsanstalt für Angestellte, genom Michael Mutz, Verwaltungsdirektor,

— den tyska regeringen, genom Ernst Röder, Ministerialrat, federala ekonomiministeriet, i egenskap av ombud,

— den italienska regeringen, genom Danilo del Gaizo, avvocato dello Stato, i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom Christopher Docksey, rättstjänsten, och Horstpeter Kreppel, tysk statstjänsteman utsänd till kommissionens rättstjänst, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att Calle Grenzshop Andresen GmbH & Co. KG, italienska regeringen, brittiska regeringen företrädd av Philippa Watson, barrister, och kommissionen har avgivit muntliga yttranden vid förhandlingen den 24 november 1994,

och efter att den 19 januari 1995 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Genom beslut den 15 september 1993, inkommet till domstolen den 18 oktober samma år, har domstolen Schleswig-Holsteinisches Landessozialgericht i enlighet med artikel 117 i EEG-fördraget begärt förhandsavgörande och ställt fyra frågor om tolkningen av artikel 14.1 a och 14.2 b i i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemet för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (nedan kallad "förordning nr 1408/71"), och artikel 12a i rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71 (nedan kallad "förordning nr 574/72"), såsom de ändrats och uppdaterats i rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983 (EGT nr L 230, s. 6).

2 Dessa frågor har framställts i anledning av ett mål mellan Calle Grenzshop Andresen GmbH & Co. KG (nedan kallad "Calle") och Allgemeine Ortskrankenkasse für den Kreis Schleswig-Flensburg (nedan kallad "AOK") rörande tyska arbetsgivaravgifter som AOK kräver från Calle för bolagets anställda, och bland dem särskilt Børge Wandahl.

3 Calle bedriver verksamhet med Tyskland i närheten av den tysk-danska gränsen avseende detaljhandel med matvaror, spritdrycker och presentartiklar. Bolaget har nästan uteslutande danska anställda bosatta i Danmark, däribland Wandahl, som arbetat för Calle sedan 1979, först som säljare och därefter, sedan år 1981, som direktör.

4 Varken Wandahl eller någon av de andra danska anställda hade anmälts av Calle till den tyska socialförsäkringsmyndigheten. Genom beslut av den 21 december 1987 krävde AOK Calle på betalning för arbetsgivaravgifter till ett sammanlagt belopp av 74 627,23 DM för Wandahl under tiden 1 april 1982—31 augusti 1987. Calle bestred betalningsskyldighet och gjorde gällande att Wandahl under denna period även arbetat för företaget i Danmark ungefär tio timmar i veckan, och att han av denna anledning enligt artikel 14.2 b i i förordning nr 1408/71, endast omfattades av den danska lagstiftningen.

5 Sedan AOK lämnat bestridandet utan bifall genom ett beslut av den 17 augusti 1990, väckte Calle talan vid domstolen Sozialgericht Schleswig. Då denna fann att Wandahl inte uppfyllde villkoren i artikel 14.2 b i i förordning nr 1408/71 och att hans utförda arbete i Danmark omfattades av artikel 14.1 a, och att han därför obligatoriskt omfattades av den tyska lagstiftningen, ogillade den domstolen talan genom dom av den 4 december 1992.

6 Den 9 februari 1993 överklagade Calle den domen till Schleswig-Holsteinisches Landessozialgericht. Som stöd för sin talan åberopade Calle ett intyg av den 27 januari 1993 upprättat på blanketten E 101, som föreskrivs i artikel 12a.2 a i förordning nr 574/72, av det danska socialministeriet, vilket angav att Wandahl sedan den 1 januari 1985 uppfyller de villkor som ställs i artikel 14.2 b i förordning nr 1408/71 och hävdade att på grund av gemenskapsrättens tvingande karaktär var AOK bundet av detta intyg och därför inte längre kunde hävda att Wandahl inte arbetade i Danmark.

7 Då den fann att målets avgörande berodde på tolkningen av bestämmelser i gemenskapsrätten som parterna åberopat beslutade Schleswig-Holsteinisches Landessozialgericht att vilandeförklara målet och hänskjuta följande frågor till domstolen för förhandsavgörande:

"1) Innebär omständigheten att en dansk anställd, bosatt i konungariket Danmark, som uteslutande är anställd av ett företag med säte i Förbundsrepubliken Tyskland och flera timmar i veckan regelbundet utsänds av detta företag för att arbeta för företaget i konungariket Danmark — och detta för en tid som inte kan förväntas understiga tolv månader — att den anställde är utsänd i den mening som avses i 14.1 a i förordning (EEG) nr 1408/71 eller ett därmed jämförligt förhållande?

2) Kan man anse att en person normalt utför avlönat arbete i två medlemsstater i enlighet med artikel 14.2 i förordning (EEG) nr 1408/71, när denna person uteslutande är anställd av ett företag som har sitt säte i Förbundsrepubliken Tyskland och i detta arbete regelbundet utför en del (flera timmar i veckan) av detta arbete i konungariket Danmark?

3) Begreppet 'utför arbetet' (Tätigkeit) i artikel 14.2 b i i förordning nr 1408/71, innefattar det begreppet 'arbetar' (beschäftigt) i enlighet med den bestämmelsen?

4) a) Är den behöriga myndigheten i en medlemsstat rättsligt bunden av ett intyg som en (icke behörig) myndighet i en annan medlemsstat upprättat på formulär E 101 i enlighet med artikel 12a i förordningen (EEG) nr 574/72?

b) Om svaret är ja: gäller detsamma även när intyget har retroaktiv verkan?"

Angående den första och andra frågan i begäran om förhandsavgörande

8 I de första två frågorna, som lämpligen kan genomgås på samma gång, vill den nationella domstolen få veta om situationen för en dansk anställd, bosatt i Danmark och som uteslutande är anställd av ett företag som har sitt säte i Tyskland, som i sitt arbete regelbundet flera timmar i veckan och under en tidsperiod som inte understiger tolv månader utför en del av sitt arbete i Danmark, omfattas av artikel 14.1 a eller artikel 14.2 b i i förordning nr 1408/71.

9 Artikel 14 i förordning nr 1408/71 är en del av avdelning II i denna förordning, vars bestämmelser, enligt domstolens fasta rättspraxis, utgör ett fullständigt och enhetligt system av lagvalsregler vars mål är att arbetstagare som flyttar inom gemenskapen endast skall vara underkastade en enda stats sociala skydd, för att kunna undvika de komplikationer som en kumulering av tillämpliga lagstiftningar kan medföra (se särskilt domen av den 24 mars 1994, Van Poucke, C-71/93, Rec. s. I-1101, punkt 22).

10 Artikel 14.1 a i förordning nr 1408/71 stadgar att den som arbetar inom en medlemsstats territorium hos ett företag, till vilket han normalt är knuten, och som av detta företag sänds till en annan medlemsstats territorium för att utföra arbete där för detta företags räkning skall fortsätta att omfattas av den förstnämnda medlemsstatens lagstiftning, under förutsättning att detta arbete inte väntas vara längre än tolv månader och att han inte sänds ut för att ersätta någon som har fullgjort sin utsändningsperiod.

11 En sådan situation som beskrivs i de två första frågorna i begäran om förhandsavgörande kan följaktligen inte omfattas av den bestämmelsen när den tid som den anställde arbetar i Danmark för det företag som har sitt säte i Tyskland, och till vilket han normalt är knuten, enligt uppgift i frågorna, överstiger tolv månader.

12 Denna situation omfattas däremot av artikel 14.2 b i i förordning nr 1408/71 som stadgar att den som normalt arbetar inom två eller flera medlemsstaters territorier omfattas av lagstiftningen i den medlemsstat inom vars territorium den anställde är bosatt, om han till viss del utför arbetet inom detta territorium eller han är knuten till flera företag eller arbetsgivare med säte eller hemvist inom olika medlemsstaters territorier.

13 Att konjunktionen "eller" använts medför att det första alternativet är tillämpligt även om den person som avses utför arbetet i två eller flera medlemsstater för ett och samma företag.

14 Denna slutsats bekräftas av det faktum att artikel 14.2 b ii i förordning nr 1408/71 uttryckligen föreskriver att om den anställde inte är bosatt inom någon av de med-

lemsstaters territorier där han utför arbetet, omfattas denne av lagstiftningen i den medlemsstat inom vars territorium det företag eller den person som anställt honom har sitt säte eller är bosatt.

15 Svaret på de två första frågorna i begäran om förhandsavgörande är att situationen en dansk anställd bosatt i Danmark och endast anställd av ett företag med sitt säte i Tyskland, som i sitt arbete regelbundet flera timmar i veckan och under en tidsperiod som inte understiger tolv månader utför en del av sitt arbete i Danmark omfattas av artikel 14.2 b i i förordning nr 1408/71.

Angående den tredje frågan i begäran om förhandsavgörande

16 I sin tredje fråga vill den nationella domstolen veta om begreppet "utför arbetet" (Tätigkeit) i artikel 14.2 b i i förordning nr 1408/71 innefattar begreppet "arbetar" (beschäftigt).

17 Svaret på denna fråga är "ja".

18 Detta framgår, för det första, ur svaret på de två första frågorna att artikel 14.2 b i i förordning nr 1408/71 även är tillämplig på en person som normalt arbetar inom två eller flera medlemsstaters territorier för ett och samma företags räkning.

19 För det andra är situationen för en person som normalt är egenföretagare inom två eller flera medlemsstaters territorier och situationen för en person som samtidigt är anställd inom en medlemsstats territorium och egenföretagare inom en annan medlemsstats territorium reglerade i artikel 14a.2 respektive artikel 14c i förordning nr 1408/71.

20 Svaret på den tredje frågan är alltså att begreppet "utför arbetet" (Tätigkeit) i artikel 14.2 b i i förordning nr 1408/71 innefattar begreppet "arbetar" (beschäftigt).

Angående den fjärde frågan i begäran om förhandsavgörande

21 Det framgår av beslutet om hänskjutande att denna fråga endast ställts för det fall situationen i de två första frågorna borde omfattas av artikel 14.1 a i förordning nr 1408/71.

22 Eftersom så inte är fallet har den fjärde frågan förlorat sitt syfte.

Rättegångskostnader

23 De kostnader, som redovisats av de tyska, italienska och brittiska regeringarna och Europeiska gemenskapernas kommission, som har avgivit yttrande till domstolen, kan inte ersättas. Eftersom sakens behandling i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i det mål, som är anhängigt inför den nationella domstolen, tillkommer det denna att fatta beslut om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

angående de frågor som framställts av Schleswig-Holsteinisches Landessozialgericht genom beslut den 15 september 1993 följande dom:

1) Situationen att en dansk anställd bosatt i Danmark och som uteslutande är anställd av ett företag som har sitt säte i Tyskland, som i sitt arbete regelbundet flera timmar i veckan och under en tidsperiod som inte understiger tolv månader utför en del av sitt arbete i Danmark, omfattas av artikel 14.2 b i i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemet för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen.

2) Begreppet "utför arbetet" (Tätigkeit) i artikel 14.2 b i i förordning (EEG) nr 1408/71 innefattar begreppet "arbetar" (beschäftigt).

Schockweiler Mancini Hirsch

Avkunnad vid offentlig förhandling i Luxemburg den 16 februari 1995.

R. Grass F.A. Schockweiler

Justitiesekreterare Ordförande på andra avdelningen